

ALAVUDEN KAUPUNGIN

HYVINVOINTIRAPORTTI 2022-2023

Raportin käsittely
elinvoimalautakunta 22.5.2024
kaupunginhallitus 27.5.2024
kaupunginvaltuusto 17.6.2024

SISÄLTÖ

1. HYVINVOINNIN JA TERVEYDEN EDISTÄMINEN ON KUNNAN PERUSTEHTÄVÄ	3
2. HYVINVOINNIN JA TERVEYDEN EDISTÄMINEN ON MONIALAISTA YHTEISTYÖTÄ	4
3. ALAVUS ON ASUKKAITAAN VARTEN	
3.1 Alavuden väestörakenne	5
3.2 Alavus hyvinvointi-indikaattorin kuvaamana	5
3.3 Hyte-kerroin ja siihen liittyvät indikaattorit	7
3.3.1 Prosessi-indikaattorien toteutuminen Alavudella vuosina 2022 - 2023	8
3.3.2 Tulosindikaattorien muutoksia Alavudella vuosina 2020-2023	10
3.4 Terveyden edistämisen aktiivisuus Alavudella	11
4. ALAVUDEN KAUPUNGIN HYVINVOINNIN TOIMENPITEIDEN TOTEUTUMINEN VUOSINA 2022 – 2023	12
5. HYVINVOINNIN KUVAAJIA VÄESTÖRYHMITÄIN JA OSA-ALUEITTAIN	14
5.1 Lapset ja varhaisnuoret	14
5.2 Työikäiset	15
5.3 Ikäihmiset	16
5.4 Alavutelaisten asuinolot ja sairastavuus	16
5.5 Turvallisuus Alavudella	17
5.6 Pähitteet ja riippuvuudet	17
6. HYVINVOINNIN JA TERVEYDEN EDISTÄMISTÄ TUKEVIA PALVELUITA	18
6.1 Kirjasto	18
6.2 Kulttuuripalvelut	18
6.3 Lakeudenportin kansalaisopisto	18
6.4 Liikuntapalvelut	19
6.5 Kaavoitus, rakentaminen ja ympäristönsuojelu	19
6.6 Viherpalvelut	19
6.7 Kotoutumisen palvelut	20
6.8 Kolmas sektori on voimavara	20
6.9 Osallistava budjetointi	20

1. HYVINVOINNIN JA TERVEYDEN EDISTÄMINEN ON KUNNAN PERUSTEHTÄVÄ

Kuntalaisten terveyden ja hyvinvoinnin edistäminen on yksi kunnan tärkeimpiä tehtäviä. Terveydenhuoltolaki (1326/2010, § 12) velvoittaa kunnat ottamaan terveyden ja hyvinvoinnin huomioon kunnan kaikissa toiminnoissa ja päätöksenteossa. Lisäksi lain 12§:n mukaan kunnan on seurattava asukkaidensa terveyttä ja hyvinvointia sekä niihin vaikuttavia tekijöitä väestöryhmittäin että kunnassa asetettuja tavoitteita ja toimenpiteitä, joilla vastataan kuntalaisten hyvinvointitarpeisiin.

Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen tavoitteena on *lisätä kuntalaisten hyvinvointia, terveyttä ja toimintakykyä, ehkäistä sairauksia ja syrjäytymistä ja vahvistaa osallisuutta.*

Hyvinvointia ja terveyttä edistetään kaikilla kunnan toimialoilla. Edistämisen avulla parannetaan kuntalaisten elämänlaatua, lisätään työllisyyttä ja tuottavuutta sekä hillitään sosiaalisten ongelmien ja eriarvoisuuden kasvua. Kunnissa toimivien poik-kihallinnollisten työryhmien avulla vahvistetaan hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen laaja-alaisuutta.

Laki velvoittaa kuntia ja hyvinvointialueita toimimaan yhteistyössä ja tukemaan toisiaan hyvinvoinnin ja terveyden edistämisessä.

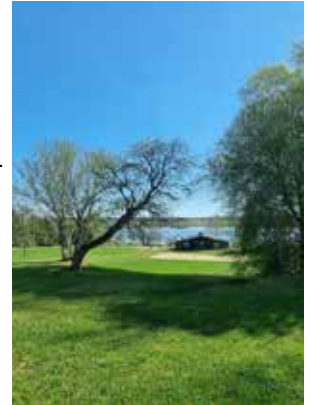
Kunnan tulee seurata kuntalaisten terveyden ja hyvinvoinnin tilaa väestöryhmittäin ja raportoida kuntalaisten terveydestä ja hyvinvoinnista sekä toteutetuista toimenpiteistä valtuustolle vuosittain. Sen lisäksi kerran valtuustokaudessa valtuustolle tulee valmistella raporttia laajempi hyvinvointikertomus. Asiakirjat ovat kuntajohtamisen työvälineitä, jotka antavat suuntaviivoja strategiatyölle, toiminnan ja talouden suunnittelulle ja poliittiselle päätöksenteolle.

Tässä hyvinvointiraportissa tarkastellaan alavutelaisten hyvinvointia ja terveyttä sekä palvelujärjestelmää peilaamalla saavutuksia tavoitteisiin, jotka on kuvattu ikäryhmittäin 15.3.2021 hyväksytyssä hyvinvointikertomuksessa ja suunnitelmassa toimenpiteistä.

Raportin on toteuttanut Alavuden kaupungin hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen, seurannan ja raportoinnin sekä liikunnan edistämisen monialainen, ylisektorinen työryhmä (hyte-työryhmä) ja raporttia laadittaessa on hyödynnetty mm. sotkanet.fi -palvelusta, TEA-viisari-palvelusta sekä Tilastokeskuksesta saatavia tilastotietoja sekä kaupungin eri toimialoilla työskentelevien henkilöiden asiantuntemusta. Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen, seurannan ja raportoinnin sekä liikunnan edistämisen monialainen, ylisektorinen työryhmä on aloittanut toimintansa 5.1.2023.

Hyvinvointia ja terveyttä tukevat ohjelmat

- Kaupunkistrategia 2025
- Alavuden kaupungin kotouttamisohjelma
- Rohkeasti kohti uutta - Alavuden kaupungin elinvoimaohjelma
- Etelä-Pohjanmaan maakunnallinen lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelma 2022-2025

2. HYVINVOINNIN JA TERVEYDEN EDISTÄMINEN ON MONIALAISTA YHTEISTYÖTÄ

Tavoitteiden saavuttaminen edellyttää toimivaa yhteistyötä ja johtamista useilla eri osa-alueilla

Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen tavoitteiden saavuttamiseksi on tehtävä laaja-alaista yhteistyötä. Yhteistyön merkitys kasvaa heikentyvän taloustilanteen vuoksi entisestään. Jokaisella toimijalla on omat tehtävänsä, jotka tulee tunnistaa. Kunnan yhteistyökumppaneita hyvinvoinnin ja terveyden edistämässä ovat hyvinvointialueet, valtion viranomaiset, yhteisöt, järjestöt, yritykset, seurakunnat, alueelliset toimijat sekä vapaaehtoiset kuntalaiset

Lasten ja nuorten liikkumattomuus ja ylipaino sekä ikääntyneiden kasvava määrä tuovat haasteita kunnille. Liikkumattomuuden ja ylipainon haasteet näkyvät syrjäytyneisyyden lisääntymisessä, mielenterveyden ongelmissa, sekä muilla elämän osa-alueilla.

Kuva: Alavuden kaupungin toimijat hyvinvoinnin ja terveyden edistämässä

3. ALAVUS ON ASUKKAITAAN VARTEN

Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen linjaukset on esitetty Alavuden kaupungin kaupunkistrategias-
sa 2025, jonka otsikko on ALAVUS ON ASUKKAITAAN VARTEN. Strategian keskeiset arvot ovat avoimuus,
rohkeus, yhteisöllisyys ja vastuullisuus. Strategiset päämäärät ovat Elinvoimainen Alavus, Osaava asukas,
Hyvinvoiva asukas ja Hyvin toimiva kaupunkikonserni. Kukin päämäärä liittyy hyvinvoinnin edistämiseen,
mutta keskiössä ovat **Hyvinvoiva asukas ja Osaava asukas**

3.1. Alavuden väestörakenne

Vuoden 2021 väestöennusteen mukaan alavutelaisten määrä 31.12.2040 on 9 117 henkilöä eli ennusteen
mukaan väki vähenee 1813 (16,7%) henkilöllä 18 vuodessa.

Väestössä tapahtuneet muutokset vuosina 2021-2023

Väestö 31.12.2022 Sotkanet

	2021	2022	2023
Väestö 31.12	11197	11102	10933
Syntyneet	95	74	
Kuolleet	165	175	
Huoltosuhte demografinen	85,4	85,7	84,2
Lähtömuuttajat	423	419	
Tulomuuttajat	360	424	

Demografisen (tai väestöllinen) huoltosuhte ilmaisee,
kuinka
monta alle 15-vuotiasta ja 65-vuotta täyttänyttä on
sataa
15-64 vuotiasta (työikäistä) kohti.
Mitä enemmän on lapsia ja/tai eläkeläisiä, sitä
korkeampi huoltosuhteen arvo on,

Väestöennuste tutkiahallintoa.fi

3.2 Alavus hyvinvointi-indikaattorin kuvaamana

Hyvinvointi-indikaattori on koonti-indikaattori laaja-alaisen hyvinvoinnin mittaamiseksi. Se kuvaa tuoreinta käytettävissä olevaa tietoa hyödyntäen läpileikkauksen kuntalaisten hyvinvoinnin tilasta. Hyvinvoinnin tilaa on mahdollista seurata erityyppisten kuntaryhmien ja aluejaotteluiden osalta ja verrata kehitystä aiempiin vuosiin. Indikaattoriin on valittu tekijöitä, jotka eivät perustu kyselyvastauksiin ja jotka ovat saatavissa lähes kaikista kunnista. Hyvinvointi-indikaattori perustuu kvantitatiiviseen, ei kvalitatiiviseen tietoon.

Indikaattorissa on suhteutettu keskiarvovastauksia siten, että keskiarvo saa arvon 100 ja keskiarvoa huomattavasti alle 100 ja keskiarvoa paremmat tulokset suuremman arvoon kuin 100.

Hyvinvointi-indikaattori koostuu kolmesta Erik Allardtin hyvinvoinnin osa-alueet jaotteluun mukaisesta osa-alueesta, jotka ovat **ELINTASO (having)**, **YHTEISYSSUHTEET (loving)** ja **ITSENSÄ TOTEUTTAMINEN (being)**. Kullakin osa-alueella on omat määrittävät indikaattorit, joista jokainen suhteutetaan kaikkien kuntien saamien arvojen kesken. Osa-alueet saavat omat kokonaistuloksensa. Näiden perusteella lasketaan lopullinen tulos, joka on suhteutettu keskiarvoon (100).

HAVING

LOVING

BEING

Having (elintaso)

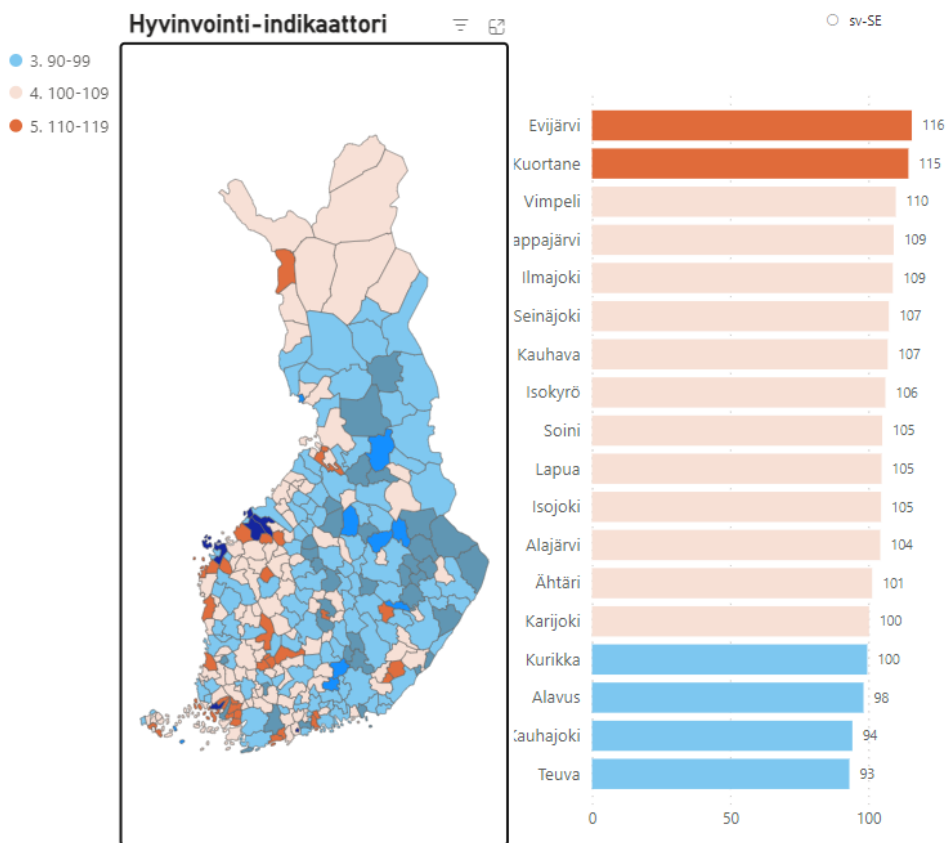
- Veronalaiset tulot / 1000 as
- Toimeentulotukea saaneissa kotitalouksissa asuvat henkilöt % asukkaista
- Työkyvyttömyyseläkettä saavat 25-64 vuotiaat % vastaavan ikäisestä väestöstä
- Sairastavuus-indeksi, ikävalikoitu
- Ahtaasti asuvat %
- Koulutuksen ulkopuolelle jääneet 17- 24 -vuotiaat, vastaavan ikäisestä väestöstä

Loving (yhteisyssuhteet)

- asutokunnista Perusterveydenhuollon mielenterveyskäynnit yht./ 1000 asukasta
- Erikoissairaanhoidon avohoitokäynnit, psykiatria/ 1000 18 vuotta täyttäneet
- Poliisin tietoon tulleet henkeen ja terveyteen kohdistuneet rikokset / as
- Yhden hengen asutokuntien osuus kaikista

Being (itsensä toteuttaminen)

- Äänestysaktiivisuus
- Pitkäaikaistyöttömät, % työvoimasta
- Kirjastolainausten kokonaismäärä

Tilastoissa käytetään viimeistintä saatavilla olevaa kuluva vuoden aluejakoa.

Alavuden hyvinvointi-indikaattorin muutos 2015 - 2022

Vuosi	Kunnan nimi	Maakunnan nimi	Hyvinvointialueen nimi	Hyvinvointi-indeksi	Having-indeksi	Loving-indeksi	Being-indeksi	Kuntaryhmän nimi
2022	Alavus	Etelä-Pohjanmaa	Etelä-Pohjanmaan hyvinvointialue	98	90	98	108	Taajaan asutut kunnat
2021	Alavus	Etelä-Pohjanmaa	Etelä-Pohjanmaan hyvinvointialue	99	93	98	107	Taajaan asutut kunnat
2020	Alavus	Etelä-Pohjanmaa	Etelä-Pohjanmaan hyvinvointialue	101	95	100	100	Taajaan asutut kunnat
2019	Alavus	Etelä-Pohjanmaa	Etelä-Pohjanmaan hyvinvointialue	102	96	101	108	Taajaan asutut kunnat
2018	Alavus	Etelä-Pohjanmaa	Etelä-Pohjanmaan hyvinvointialue	98	96	92	109	Taajaan asutut kunnat
2017	Alavus	Etelä-Pohjanmaa	Etelä-Pohjanmaan hyvinvointialue	101	94	102	106	Taajaan asutut kunnat
2016	Alavus	Etelä-Pohjanmaa	Etelä-Pohjanmaan hyvinvointialue	101	90	103	108	Taajaan asutut kunnat
2015	Alavus	Etelä-Pohjanmaa	Etelä-Pohjanmaan hyvinvointialue	103	91	103	112	Taajaan asutut kunnat

3.3 Hyte-kerroin ja siihen liittyvät indikaattorit

Kuntien valtionosuuksiin tuli vuoden 2023 alusta alkaen uusi laskentatekijä: **hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen HYTE-kerroin**. Sen tavoitteena on kannustaa kuntia aktiivisesti kehittämään hyvinvointia ja terveyttä; kuntien valtionosuuden suuruus määräytyy kunnan tekemän hyvinvoinnin ja terveyden edistämistyön mukaan.

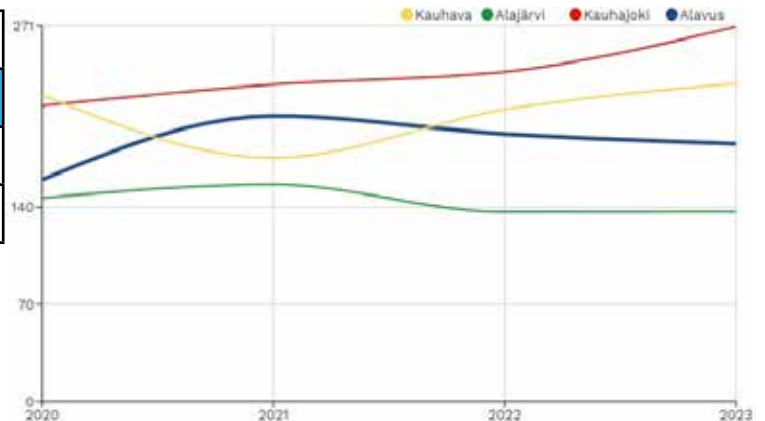
HYTE-KERROIN MUODOSTUU yhteensä 21 mittarista, joista kuusi perustuu toiminnan tuotoksiin (tulosisindikaattorit) ja 15 omaan tekemiseen (prosessi-indikaattorit).

Alavudella on mahdollisuus saada HYTE-kertoimen mukaan noin 200 000 euron valtionosuus hyvinvoinnin ja terveyden edistämiseen ja toteuttamiseen, jos kaikki kohdennetut toiminnot täyttyvät.

Alavuden HYTE-kertoimen arvo on laskenut vuoden 2021 jälkeen.

HYTE-kerroin, 1000 euroa (THL)

	2020	2021	2022	2023
Alavus	159,9	205,8	192,8	185,8
Kauhajoki	213,2	228,5	237,6	270,2
Alajärvi	146,7	156,4	136,5	136,8

PROSESSI-INDIKAATTOREILLA seurataan **kunta-johdon** (viisi yksittäistä indikaattoria), **liikunnan** (viisi yksittäistä indikaattoria), **perusopetuksen** (neljä yksittäistä indikaattoria) ja **kulttuurin** (yksi indikaattori) toimintaa väestön hyvinvoinnin ja terveyden edistämiseksi.

TULOSINDIKAATTOREILLA kuvataan kunnan toimien vaikutuksia väestön terveyteen ja hyvinvointiin. Tulosindikaattorien seuraamisessa on keskeistä seurata muutoksen määrää. Jos jonkin indikaattorin arvo on jo tavoitetilanteessa, saa kunta sen osalta maksimipisteet.

3.3.1 Prosessi-indikaattorien toteutuminen Alavudella vuosina 2022 – 2023

Liikunnan indikaattorit	toteutuminen 2022-2023
1. Lasten ja nuorten liikunta-aktiivisuutta raportoidaan vuosittain hyvinvointikertomuksessa tai vastaavassa	Toteutunut osittain. Lasten ja nuorten osallistumista urheiluseurojen toimintaan tilastoidaan. Aktiivisuutta raportoidaan elinvoimalautakunnalle mm. avustustusten jaon yhteydessä.
2. Kunta kutsuu säännöllisesti koolle liikuntaseurojen ja yhdistysten yhteiskokouksiin	Kyllä, liikuntaseurat ja yhdistykset on kutsuttu koolle 1-2 x vuodessa.
3. Kunnassa järjestetään kohdennettuja liikuntaryhmiä liikuntaseuratoiminnan ulkopuolella oleville lapsille ja nuorille	Kyllä, lapsille ja nuorille on järjestetty monenlaista toimintaa kouluajan ulkopuolella, myös soveltavan liikunnan ryhmiä omana toimintana tai yhteistyössä kolmannen sektorin toimijoiden kanssa.
4. Liikunnan edistämisestä vastaavat viranhaltijat osallistuvat toimielinten vaikutusten ennakkoarviointiin	Kyllä
5. Kunnassa toimii liikunnan edistämistä käsittelevä poikkihallinnollinen työryhmä	Vuodesta 2023 alkaen. Vastaavana toimii liikunta- ja hyvinvointipäällikkö

Kuva: Ikäihmisten kisat keväällä 2023.

Kuva:
Unelmien
liikuntapäivä
toukokuussa
2023

Kuntajohdon indikaattorit	toteutuminen 2022-2023
1. Valtuustolle raportoidaan vuosittain väestön elinoloista ja niissä tapahtuneista muutoksista	Hyvinvointikertomuksessa 2017-2021 on kerrottu vuosien 2017-2019 väestön elinoloista ja niissä tapahtuneista muutoksista.
2. Kunnan talousarviossa ja taloussuunnitelmissa määritellään talousarviovuodelle mittarit, joilla seurataan väestön hyvinvoinnin ja terveyden edistämistavoitteiden toteutumista	Ollaan tarkentamassa mittareita liikuntapalvelujen/ hyten asiakirjoihin
3. Kunnan arviointikertomuksessa arvioidaan valtuustokausittain kunnan hyvinvointi- ja terveystavoitteiden toteutumista	Ennalta ehkäisevä toiminta tulee hyvin esille arviointikertomuksissa. Ennalta ehkäisevä toiminta on laajaa ja monipuolista ja sitä arvioidaan monilla mittareilla
4. Kunnassa toimii erikseen nimetty asiantuntija, suunnittelija tai vastaava, joka koordinoi hyvinvoinnin ja terveyden edistämistyötä	Kyllä, liikunta- ja hyvinvointipäällikkö
5. Kunnan palveluiden suunnittelussa ja kehittämisessä hyödynnetään asiakasraateja tai foorumeja	Kunnan palveluja suunniteltaessa on hyödynnetty esim. kyläilloissa ja järjestötapaamisissa esille tulleita asioita.

Peruskoulun indikaattorit	toteutuminen 2022-2023
1. Kouluympäristön turvallisuuden ja terveyden sekä koulu yhteisön hyvinvoinnin tarkistaminen kolmen vuoden välein	kyllä
2. Oppilaiden poissaolojen kokonaismäärää seurataan koko koulussa	kyllä
3. Koulussa on pitkät liikuntavälitunnit	Pistemäärä 75 eli kaikissa kouluissa ei ole pitkiä liikuntavälitunteja
4. Koulussa noudatetaan Valtion ravitsemusneuvottelukunnan kouluruokasuositusta koululounaan ja välipalojen järjestämisestä	Koululounaan kaikkien ateriosien osalta kouluruokasuositukset eivät ole täysin toteutunut, sillä tarjolla on vaihtoehtoisesti kevytmaito (teknisen lautakunnan päätös). Suosituksen mukaan tarjolla saisi olla vain rasvattomia maitotuotteita. Ruokalistasuunnittelussa suositukset toteutuvat, sekä lautaselle koottavan pääaterian osalta suositukset toteutuvat. Välipalojen suositukset ovat toteutuneet 0-2. luokkalaisten aamu- ja iltapäivä kerhojen osalta. Osaan välipalatarjontaan keittiöt eivät pysty vaikuttamaan, kuten koulujen omat kioskit (oppilaskunta tai jopo-luokka), joissa myynnissä on virvoitusjuomia ja makeisia.

Kulttuurin indikaattorit	toteutuminen 2022-2023
1. Kunta madaltaa kulttuurin osallistumiskynnystä (onko kunnalla käytössä jokin pysyvä käytäntö jolla kunta järjestää tai tukee taloudellisesti kulttuurin osallistumisen kynnystä madaltavaa vertaistoimintaa esim. kulttuuriluotsi tai -kaveritoimintaa.	Alavudella ei ole käytössä kulttuuriluotsi tai -kaveritoimintaa tai vastaavia käytäntöjä.

Mimmit ja Seinäjoen kaupunginorkesteri, Musapatti- konsertti Yläkoulun liikuntasalissa maaliskuussa 2023. Maksuton konsertti.

3.3.2 Tulosindikaattoreiden muutoksia vuosina 2020 – 2023 (sotkanet.fi)

	2020	2021	2022	2023
Kaatumisiin ja putoamisiin liittyvät hoitajakset 65 vuotta täyttäneillä/ 10 000 vastaavan ikäisistä ind. 3959	672,5	437,8	366,7	
Kokee terveydentilansa keskinkertaiseksi tai huonoksi, % 8. ja 9. luokan oppilaista ind. 286		18,6		22,9
Koulutuksen ulkopuolelle jääneet 17 – 24 -vuotiaat, % vastaavan ikäisestä väestöstä ind. 3219	7,3	8,0	8,5	
Toimeentulotukea pitkäaikaisesti saaneet 25-64 -vuotiaat, % vastaavan ikäisestä väestöstä ind.234	1,6	1,7	1,3	
Työkyvyttömyyselaketta saavat 25-64 -vuotiaat, % vastaavan ikäisestä väestöstä ind. 306	9,8	9,8	9,6	
Ylipaino, % 8. ja 9. luokan oppilaista ind. 3906		26,9		22,6
Ylipaino, % lukion 1. ja 2. vuoden opiskelijoista ind. 3925		26,3		22,9
Ei syö koululounasta päivittäin, % lukion 1. ja 2. vuoden opiskelijoista ind. 3923		34,7		42,2

Tulosindikaattoreiden keskiarvo (HYTE-kerroin) THL 0-100 skaalattujen pistemäärien keskiarvo
Prosessi-indikaattoreiden keskiarvo (HYTE-kerroin)

	2020	2021	2022	2023
Alavus	51 52	41 87	51 70	55 64

Tulosindikaattorit kuvaavat väestön terveydentilaa.
 Skaalatut indikaattorit kuvaavat kuntien vertailtavia tietoja, jossa 100 tarkoittaa parasta arvoa

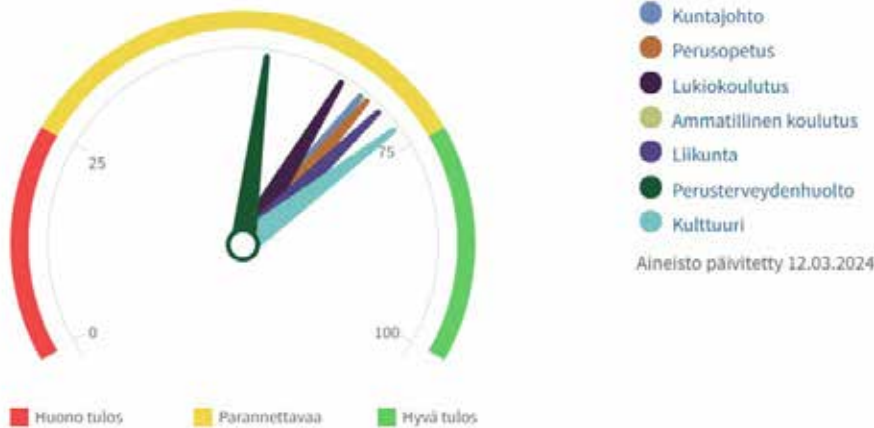
Kuva: toiminnallinen liikunta-alue Alavus Areenan lähiympäristössä valmistui keväällä 2023.

3.4. Terveyden edistämisen aktiivisuus Alavudella

Teaviisarin tiedot kuvaavat terveydenedistämiseksi eli kunnan toimintaa asukkaidensa terveyden ja hyvinvoinnin edistämiseksi. Terveydenedistämiseksi voi vertailla seitsemällä toimialalla: kuntajohto, perusopetus, lukiokoulutus, ammatillinen koulutus, liikunta ja kulttuuri.

Toimialojen tiedot kerätään joka toinen vuosi toteutettavilla kyselyillä. Tiedonkeruun tarkoituksena on tukea kuntien, koulujen ja alueellisten toimijoiden terveydenedistämistoiminnan suunnittelua ja johtamista. Tuloksia voi tutkia maksuttomassa, kaikille avoimessa **TEAvisari.fi -verkkopalvelussa**.

Kaikki sektorit : Alavus 2023

Pisteet	Alavus	Koko maa
Kaikki sektorit	64	70
Kuntajohto	66	83
Perusopetus	67	65
Lukiokoulutus	63	65
Ammatillinen koulutus	..	64
Liikunta	69	72
Perusterveydenhuolto	53	70
Kulttuuri	72	71

	Kuntajohto Alavus/ koko maa 66/83	Perusopetus Alavus/ koko maa 67 / 65	Lukiokoulutus Alavus/ koko maa 63/ 65	Liikunta Alavus / koko maa 69 / 72	Perusterveydenhuolto Alavus / koko maa 53/ 70	Kulttuuri Alavus/ koko maa 72 / 71
Sitoutuminen	77/ 83	68/ 65	50 / 77	69 / 69		72 / 71
Johtaminen	49 / 86	59 / 72	83/ 76	50 / 72	100 / 87	50 / 79
Seuranta ja tarveanalyysi	50 / 90	76 / 68	69 / 69	40 / 65	0 / 50	88 / 66
Voimavarat	62/ 78	67 / 60	100 / 57	58 / 55	54 / 66	51 / 65
Yhteiset käytännöt		79/ 78	50 / 60		94 / 80	
Osallisuus	92 / 77	63/ 65	51 / 69	100/ 95	19 / 70	92 / 78
Muut ydintoiminnat		58/ 54	40 / 50	87 / 75	54 / 66	78/ 82

Kaikki sektorit yhteensä **Alavus 64** / koko maa 70. Paras mahdollinen pistemäärä 100.

4. ALAVUDEN KAUPUNGIN HYVINVOINNIN TOIMENPITEIDEN TOTEUTUMINEN VUOSINA 2022 JA 2023

Alavuden kaupunginvaltuusto käsitteli 15.3.2021 Hyvinvointikertomuksen 2021 ja suunnitelman toimenpiteistä. Asiakirjassa linjattiin kaupungin tavoitteet hyvinvoinnin edistämiseksi eri ikäryhmissä. Tässä raportissa tarkastellaan tavoitteiden toteutumista vuosina 2022 ja 2023.

Lapset, nuoret ja perheet

Kasvuympäristö

- Vuorovaikutus varhaiskasvatuksen / koulun ja perheiden välillä on lisääntynyt
- Koulussa poissaoloihin on kiinnitetty entistä enemmän huomiota
- Kouluviihtyvyyttä ja -turvallisuutta on ylläpidetty ja kehitetty

Elintavat

- Varhaiskasvatuksessa on lisätty liikunnallisuutta päiväkotiarjessa ja vapaa-ajalla
- Varhaiskasvatuksessa on tutustuttu lähiliikuntapaikkojen mahdollisuuksiin myös perheiden kanssa (leikkikentät, päiväkotien ja koulujen pihat, metsä)
- Varhaiskasvatuksessa ja kouluissa noudatetaan ruokasuosituksia. Lasten ja oppilaiden mielipiteitä on huomioitu kouluruokailua suunniteltaessa
- Koulupäivien toiminnallisuutta ja pitkiä liikunta välitunteja on otettu käyttöön

Osallistuminen, harrastaminen ja vaikuttaminen

- Varhaiskasvatuksen liikuntakoordinaattori on suunnitellut ja ohjannut liikunnallisia tuokioita ja tapahtumia lapsille ja perheille, metsätoimintaa on kehitetty aktiivisesti
- Nuorisovaltuusto
- Etsivä nuorisotyö
- Nuorten Paja66
- Varhaista puuttumista, moniammatillista yhteistyötä on lisätty
- Koko perheen yhteiset tapahtumat
- Harrastamisen Suomen malli -hankkeen avulla on luotu uusia harrastuskerhoja eri puolille Alavutta
- Liikuntapalvelujen laaja ohjaustoiminta (vauvainti, uimakoulut, matalan kynnyksen harrastusryhmät)
- Yhteisöllisen opiskeluhuollon uudistus on lisännyt oppilaiden osallisuutta
- Järjestöjen lapsi-, perhe- ja nuorisotyötä on avustettu
- Nuorisotila Pikku-Lymy yläkoulun tiloissa
- Oppilaitosnuorisotyötä Töysän ylä- ja ala-asteella
- ERASMUS-nuorisovaihto
- Jalkautuvan nuorisotyön käynnistäminen Keskeisen Kyläkaupalla

Itsenäistyminen

- Kesätyömahdollisuudet
- TET-harjoittelujaksot

Työikäiset

Työ- ja koulutusmahdollisuudet

- Lukion, Jamin, Luovin, Seamkin sekä Lakeudenportin kansalaisopiston tarjoamat opintokokonaisuudet
- Työllisyyden kuntakokeilu

Hyvinvoinnin lisääminen

- Lakeudenportin kansalaisopiston, liikuntapalvelujen, kirjaston ja kulttuuripalvelujen tarjoamat edulliset vapaa-ajanpalvelut, joiden käyttö on lisääntynyt
- Erityisryhmien liikuntakorttien käyttö on lisääntynyt huimasti Kunto-Lutran peruskorjauksen valmistuttua
- Maksuton elintapaohjaus yhteistyössä liikuntapalvelujen ja Kuusiolinna Terveys Oy:n kanssa
- Keskeisten ulkoilureittien uusitut opasteet
- Ulkoliikuntapaikkojen ja reitistöjen käyttö on lisääntynyt

Osallisuus, vaikuttaminen ja asuminen

- Työllisyyden kuntakokeiluun tuo paikalliset työllisyyspalvelut nuorille, pitkäaikaistyöttömille sekä vieraskielisille työnhakijoille
- A-Pesti Oy:n palveluiden kehittäminen
- Uusien asuntoalueiden kaavoituksessa huomioidaan turvallinen ja viihtyisä ympäristö
- Kaupungin vuokra-asuntokanta on pidetty ajanmukaisena
- Virtaa yhdistystoimintaan Alavudella -hanke aktivoi yhdistystoimijoita ja kehitti eri toimijoiden yhteistyötä
- Virtaa Alavuden kyliin -hankkeella kehitetään kylien toimintaa
- Palvelukyyti

Ikäihmiset

Toimintakyky

- Kansalaisopiston ja liikuntapalvelujen tarjoamat palvelut sekä
- Kuusiolinnan ikäihmisten ryhmät ylläpitävät toimintakykyä ja vireyttä
- +75 -vuotiaiden maksuttomat kuntosali- ja uimahallikäynnit

Osallisuus, sosiaalinen elämä

- Ikitrimmi ja Senioritupa
- Kansalaisopiston ja elinvoimapalveluiden tarjonta (liikunta, kulttuuri, kirjasto) Kolmannen sektorin aktiivinen toiminta
- Ikäihmisten neuvosto ja Vammaisneuvosto
- Kuusiolinna Terveiden ikäihmisten palvelut
- Palvelukyyti

Laadukkaat palvelut

- Palvelukyyti
- Kunto-Lutran esteettömyys
- Digiasioiden maksuton opiskelu kansalaisopistolla ja seniorituvalla

5. HYVINVOINNIN KUVAAJIA VÄESTÖRYHMITÄIN JA OSA-ALUEITTAIN

5.1 Lapset ja varhaisnuoret

Move! on perusopetuksen 5. ja 8. vuosiluokkien oppilaille tarkoitettu fyysisen toimintakyvyn valtakunnallinen mittaus- ja palautejärjestelmä, jonka keskeisenä tarkoituksena on kannustaa omatoimiseen fyysisestä toimintakyvystä huolehtimiseen. Move!-mittaustuloksia hyödynnetään esimerkiksi koulujen liikunnanopetuksessa, kouluterveydenhuollon järjestämissä terveystarkastuksissa sekä valtakunnallisten, alueellisten ja paikallisten hyvinvointitoimenpiteiden suunnittelussa, seurannassa ja arvioinnissa.

Alavutelaisten 5. ja 8. luokan oppilaiden fyysisen toimintakyvyn kokonaistulos vuonna 2023

Luokka-aste	Pojat	Tytöt	Yhteensä
5. luokka	48.4 %	43.9 %	46.2 %
8. luokka	50 %	62.8 %	56.2 %
Keskiarvo	49.1 %	51.4 %	50.2 %

Tulos ilmaisee prosenttiosuuden oppilaista, joiden fyysinen toimintakyky on mahdollisesti terveystasolla ja hyvinvointia kuluttavalla tai haittaavalla tasolla. Laskennassa on huomioitu kaikki fyysisen toimintakyvyn osa-alueet (kestävyys, lihaskunto, motoriset taidot ja liikkuvuus).

Toimintakyvyn summaindikaattorista: <https://www.sotkanet.fi> (indikaattorit 5477 ja 5478).

	2021	2023
Move!-mittaus, % 8. luokan oppilaista, joilla heikko fyysinen toimintakyky ind. 5478	46,8	56,2
Vähintään tunnin liikkuvat, % 4. ja 5. luokan oppilaista ind. 4822	38,2	38,3
Vähintään tunnin päivässä liikkuvat, % 8. ja 9. luokan oppilaista ind. 4727	22,1	26,9

Heikko fyysinen toimintakyky muodostaa riskin henkilön terveydelle ja kokonaisvaltaiselle hyvinvoinnille. Henkilöllä on vaikeuksia selviytyä väsymättä arjen fyysistä toimintakykyä vaativista toiminnoista. Heikko toimintakyky voi johtaa haasteisiin myös akateemisessa menestymisessä ja oppimisessa. Heikko toimintakyky voi myös vähentää vapaa-ajan liikkumista sekä ohjattuun liikuntaharrastustoimintaan osallistumista

	2020	2021	2022	2023
Syrjäytymisriskissä (ei työssä, ei opiskele, ei ole varusmiespalvelussa) olevat 18 – 24 -vuotiaat, % vastaavan ikäisistä	17.4	15.6	17.1	
Ei yhtään läheistä ystävää, % 8. ja 9. luokan oppilaista ind. 292		6.8		8.3
Kokee terveyden tilansa keskinkertaiseksi tai huonoksi, 8. ja 9. luokan oppilaista ind. 286		18.6		22.9
Koulukiusattuna vähintään kerran viikossa, % 4. ja 5. luokan oppilaista ind. 4836		8,8		7,6
Koulukiusattuna vähintään kerran viikossa, % 8. ja 9. luokan oppilaista ind. 1514		4.6		6.5
Urheiluseuratoiminnassa mukana olevat alle 18-vuotiaat		1115	1278	1217
Ylipaino, % lukion 1. ja 2. vuoden opiskelijoista THL		26.3		22.9
Ei syö koululounasta päivittäin, % lukion 1. ja 2. vuoden opiskelijoista		32.7		42.2

Kouluterveyskyselyn perusteella nuoret tuntevat oman terveyden tilansa hiukan huonommaksi kuin aiemmassa kyselyssä.

Huolestuttavaa on niiden lukiolaisten määrä, jotka eivät syö koululounasta päivittäin.

Etsivä nuorisotyö ja nuorten työpaja

Alavuden kaupunki on tuottanut isäntäkuntamallilla etsivän nuorisotyön ja nuorten pajan palvelut Kuusio-kuntiin 1.1.2023 alkaen. Palvelut on tarkoitettu alle 29-vuotiaille.

Etsivän nuoristotyön / Nuorten työpajan asiakasmäärät kunnittain 2023		Laskennallinen arvio syrjäytymisvaarassa olevien nuorten määrästä (NEET- nuoret, not in employment, education, or training)
Alavus	87/19	192
Kuortane	8/2	45
Soini	13/7	34
Ähtäri	45/24	90
Etsivän nuorisotyön asiakkuuksien tyypit Kuusio-kunnissa		
Yhteydenottopyynnöt	153	
Asiakkaat	15-28 -vuotiaat asiakkaat 146 (>28v 7) Etsivien asiakkaat	
Etsivien tavoittamat	129 (nuori toimenpiteessä)	
Etsivien saama kontakti	21 (ei saatu kontaktia 3)	

5.2 Työkäiset

	2021	2022	2023
Koulutuksen ulkopuolelle jääneet 17 – 24 -vuotiaat, % vastaavan ikäisestä väestöstä (Tilastokeskus)	8	8,5	
Nuorisotyöttömät, % 18 -24-vuotiaasta työvoimasta ind.189	9,2	9,2	9,3
Pitkäaikaistyöttömät, % työvoimasta ind.3562	1,2	1,2	1,4
Vaikeasti työllistyvät (rakennetyöttömyys), % 15 -64 -vuotiaista ind.3071	2,6	2,4	2,3
Työkyvyttömyyseläkettä saavat 25 – 64 -vuotiaat, % vastaavan ikäisestä väestöstä	9,8	9,6	
Työttömät, % työvoimasta (Työ- ja elinkeinoministeriö TEM)	6,8	6	7

Alavudella on ollut tarkastelujaksolla **kaksijakoinen työllisyystilanne**; yrityksillä on ollut pulaa osaavasta työvoimasta ja samanaikaisesti osa alavutalaisista on vaikeasti työllistyviä esim. iän, vajaakuntoisuuden, terveyteen liittyvien tai psykososiaalisten ongelmien vuoksi. Muita syitä voivat olla muun muassa elinkeinorakenteen muutos, työelämän vaatavuus tai ammattiosaamisen ja työpaikkojen tarpeen kohtaamattomuus. Pitkäaikaistyöttömien perustoimeentulon kattavat kunta ja valtio yhdessä ensimmäiset 500 päivää. Kunnalla on myös vastuu henkilöiden aktivoinnista.

Sekä nuorten että aikuisten tukena osaamisen kehittämisessä ja työllistymisessä toimii kaupungin tytäryhtiö **A-Pesti Oy**, jonka palvelut koottiin osakeyhtiön toiminnaksi 1.1.2023 alkaen. A-Pestin työtoimintaan osallistui kuntoututtavan työtoiminnan, työkokeilun ja palkkatuen kautta noin sata henkilöä. Yhtiö on työllistänyt osatyökykyisiä henkilöitä omiin tarpeisiinsa ja lisäksi henkilöitä on työllistynyt ulkopuolisille työnantajille sekä yksityiselle että julkiselle sektorille. Osa A-Pestin palveluihin tulleista henkilöistä on aloittanut opiskelun mm. hoiva-alalla.

5.3. Ikäihmiset

	2020	2021	2022
Kaatumisiin ja putoamisiin liittyvät hoitajakset 65 vuotta täyttäneillä / 10 000 vastaavan ikäisestä THL	672,5	437,8	366,7
Lonkkamurtumat 65 vuotta täyttäneillä, % vastaavan ikäisestä väestöstä THL	0,4	0,4	0,5
Täyttä kansaneläkettä saaneet 65 vuotta täyttäneet, % vastaavan ikäisestä väestöstä THL	1,8	1,7	1,6
Kotona asuvat 75 vuotta täyttäneet, % vastaavan ikäisestä väestöstä THL	88,3	87,6	89,8
Yksin asuvat 75 vuotta täyttäneet, % vastaavan ikäisestä asuntoväestöstä THL	43,5	43,2	43,7

Kuva:
Lukkarin hovissa
kokoontuu
suosittu
ikäihmisen
jumppa.

5.4 Alavutelaisten asuinolot ja sairastavuus

	2020	2021	2022
Ahtaasti asuvat asutokunnat, % kaikista asutokunnista (Tilastokeskus) ind.183 Asunto on ahtaasti asuttu, jos siinä asuu enemmän kuin yksi henkilö huonetta kohti, kun keittiötä ei lasketa huonelukuun (määritelmä vuodesta 1990 lähtien). Asutokunnan muodostavat kaikki samassa asunnossa vakinaisesti asuvat henkilöt.	8,8	8,4	8,4
Perusterveydenhuollon mielenterveyskäynnit yhteensä / 1000 (THL) ind.2458	638	715	660
Mielenterveyden ja käyttäytymisen häiriöiden vuoksi työkyvyttömyyseläkettä saavat 16-24-vuotiaat, % vastaavan ikäisestä väestöstä (Eläketurvakeskus ja Kela)	1,1	1,6	1,1
Tuki- ja liikuntaelinten- sekä sidekudosten sairauksien vuoksi työkyvyttömyyseläkettä saavat, % 16 – 64 -vuotiaista (ETK)	1,6	1,5	1,5
Eriyiskorvattaviin lääkkeisiin oikeutettuja, % väestöstä ind. 3223	32,7	32,5	32,5

5.5 Turvallisuus Alavudella

	2020	2021	2022
Poliisin tietoon tulleet henkeen ja terveyteen kohdistuneet rikokset / 1000 asukasta kohden (Tilastokeskus)	5,1	6,5	4,7
Poliisin tietoon tulleet kaikki huumausainerikokset / 1000 asukasta kohden (Tilastokeskus)	3,2	1,2	0,9
Rakennuspalot / 10000 asukasta kohti (-2021)	8,7	18,5	

5.6 Päihteet ja riippuvuudet

Ehkäisevä päihdetyö on osa hyvinvoinnin, terveyden ja turvallisuuden edistämistä. Lain mukaan ehkäisevä päihdetyö kattaa alkoholin, tupakan, huumausaineiden ja muiden päihdyttävien aineiden sekä rahapeleiden aiheuttamien haittojen ehkäisyn. Päävastuu ehkäisevästä päihdetyöstä kuuluu kunnalle. Ehkäisevä päihdetyö palvelee koko väestöä.

Alkoholijuomien myynti asukasta kohti 100 %:n alkoholina, litraa (THL)

	2019	2020	2021	2022
Alavus	8,8	9,3	9,2	8,3
Kauhajoki	6,4	6,5	6,5	6,3
Alajärvi	5,6	5,8	5,9	5,8

Tupakka, nuuska ja huumeet nuorten käytössä

	2021		2023
Nuuskaa päivittäin, % lukion 1. ja 2. vuoden opiskelijoista Kouluterveyskysely THL	4		5,6
Tupakoi päivittäin, % lukion 1. ja 2. vuoden opiskelijoista Kouluterveyskysely THL	3		1,1
Käyttää päivittäin jotain tupakkatuotetta tai sähkösavuketta, % 8. ja 9. luokan oppilaista ind. 4730	9,2		9,5
Poliisin tietoon tulleet kaikki huumausainerikokset / 1000 asukasta ind.3093	1,2	0,9	

Sähkötupakan (vapetus) käyttö on lisääntynyt alavutelaiden koululaisten keskuudessa, myös alakouluissa. Seuraavasta kouluterveyskyselystä saadaan enemmän vapetuksen tilastotietoa.

6. HYVINVOINNIN JA TERVEYDEN EDISTÄMISTÄ TUKEVIA PALVELUITA

6.1 Kirjasto

Kirjaston lainausmäärät ja kävijät	2022	2023
Kokonaislainausmäärä /asukasluku	14,77	15,24
Fyysiset kirjastokäynnit /asukasluku	5,83	6,6

Kirjasto tarjoaa ikäihmisille kotipalvelua. Saavutettavuuskirjasto Celiasta asukkaat saavat ääni- ja pistekirjoja sekä muita erikoisvalmisteisia kirjoja ja oppimateriaaleja. Kirjasto tarjoaa lapsille ja nuorille satutunteja ja lukuintoa lisäävä lukukoiratoiminta tavoittaa varsinkin lapsia. Kirjasto tekee tiivistä yhteistyötä koulujen kanssa. Omatoimikirjasto palvelee laajasti asiakkaita sekä Alavudella että Töysässä.

6.2 Kulttuuripalvelut

Kulttuuripalvelut avustaa alavutelaisia kulttuuritoimijoita, tuottaa tapahtumia ja järjestää Taidekeskus Harrin näyttelytoiminnan.

Kulttuuripalvelut	2023
Avustukset	20 hakijaa, haettu 26 495€, myönnetty 17 500€
Henkilöstöresurssi	1 vakituinen, 2 määräaikaista, 2 henkilö työkokeilussa, 2 kesätyöntekijää. Yhteensä 2,34 htv
Tapahtumat	32 kpl, kävijämäärä 6900 henkilöä

6.3 Lakeudenportin kansalaisopisto

	2022	2023
Kursseja	423	492
Osallistujia	5678	6284
Tunteja	11 272	10 871

Lakeudenportin kansalaisopiston suosituimpia harrastusryhmiä ovat liikuntaryhmät ja kädentaitoryhmät

6.4 Liikuntapalvelut liikuttaa

	2022	2023
Ohjaukset	852	854
Osallistujia	8598	9036
Tapahtuma	11	9

Liikuntapalvelut tuottaa asukkaille mm. maksutonta elintapaohjausta yhteistyössä Kuusiolinnalla Terveystyön kanssa, järjestää Kunto-Lutussa vauvauintia ja uimakouluja sekä ohjattuja liikuntaryhmiä eri puolilla Alavutta. Liikuntapalvelut vastaa liikuntapaikkojen kunnossapidosta. Liikuntapalvelut tarjoaa erityisliikuntakortin 15-64 -vuotiaille, joilla on sairaus tai vamma (Kela-kortin numerokoodi). Kortti myönnetään anomuksesta vuodeksi kerrallaan.

Liikuntapalvelut järjestää seura-/yhdistystapaamiset 1-2 kertaa vuodessa ja tekee tiivistä yhteistyötä urheiluseurojen kanssa. Liikuntapalvelut myöntää avustuksia yhteisöille.

6.5 Kaavoitus, rakentaminen ja ympäristönsuojelu

Alavuden kaupungin ympäristöpalvelut huolehtii kaupungin kaavoituksesta, rakentamisen ja ympäristönsuojelun ohjauksesta, lupamenettelyistä ja valvonnasta tavoitteena luoda terveellinen, turvallinen ja viihtyisä elinympäristö, joka on sosiaalisesti toimiva ja jossa eri väestö- ja intressiryhmien tarpeet on otettu huomioon. Kaavoituksella ohjataan maankäyttöä siten, että eri toiminnot (mm. asuminen, palvelut, virkistyskäyttö, teollinen tuotanto) voidaan sovittaa niin ettei niistä aiheudu toisilleen haittoja. Rakennusvalvonnan ja ympäristönsuojelun lupamenettelyllä varmistetaan, että edellä mainitut tavoitteet saavutetaan.

6.6 Viherpalvelut

Viherpalvelut huolehtivat siitä, että viheralueet ja puistot ovat kaikkien saavutettavissa. Liikkuminen ja oleilu puistoissa, metsissä ja viheralueilla vaikuttaa fyysiseen ja psyykkiseen terveyteen sekä sosiaaliseen hyvinvointiin.

6.7 Kotoutumisen palvelut

Suurin osa paikkakunnalla tulleista ja Alavudella asuvista maahanmuuttajista on joko perhe- tai työsuhteen perusteella maahan tulleita. Osa Alavudelle asettuneista on muuttanut paikkakunnalle joltakin muulta Suomen paikkakunnalta työskennelläkseen täällä. Keväällä 2022 Alavudelle muutti oppisopimuskoulutukseen venäläisiä Petroskoin alueelta, ja Ukrainan sodan sytyttyä Alavudelle on muuttanut tilapäisen suojelun myötä ukrainalaisia. Enimmillään Alavudella asui samanaikaisesti yli 200 ukrainalaista sotaa paennutta. Tällä hetkellä kotikuntamerkinän eli kuntalaisuuden saaneita Ukrainasta tulleita on hieman alle 100.

Kaupungin eri toimijoiden saumattoman yhteistyön tuella Alavudelle asettuneita perheitä on kyetty avustamaan työllistymisessä, asumisessa, päivähoito- ja kouluasioissa ja terveydenhoitoon liittyen. Kaupunkilaiset ovat avustaneet aktiivisesti antamalla huonekaluja, tekstiilejä ja kodinkoneita sekä leluja meille muuttaneille. Maahanmuuttokoordinaattori ja kotoutumisneuvoja avustavat kaikkia maahanmuuttajia.

6.8 Kolmas sektori on voimavara

Yhdistysten rooli tapahtumien järjestäjinä ja ohjelmatuottajina on korvaamaton. Yhdistystapaamiset luovat foorumin, jossa kunnan asukkaat saavat tuoda esille ajankohtaisia ja mieltä painavia asioita sekä kehittämideoita.

Aktiivinen kolmannen sektorin toiminta antaa kuntalaisille mahdollisuuden osallistua hyvin monenlaisiin toimintoihin ja tapahtumiin niin järjestäjänä kuin osallistujana. Kolmannen sektorin ja kylien toimintaa on kehitetty määrätietoisesti Virtaa yhdistystoimintaan Alavudella ja Virtaa Alavuden kyliin -hankkeilla.

6.9 Osallistava budjetointi

Alavuden kaupunki varasi vuoden 2022 talousarvioon 30.000 euron määrärahan osallistavan budjetoinnin käyttöön. Osallistava budjetointia käytettiin Alavudella ensimmäistä kertaa ja määrärahan käytöstä päätettiin kuntalaisilta saadun palautteen perusteella.

Ehdotuksia osallistavaan budjetointiin saatiin 711 kappaletta. Lasten leikkipaikkoihin, liikuntaan ja harrastamiseen liittyviä ehdotuksia kertyi eniten ja kaupunginhallitus päätti kohdentaa määrärahan Mäkipuiston leikkikentän uudistamiseen. Osa ehdotuksista oli jo valmistelussa tai ne on sisällytetty kunnossapito-ohjelmaan ja osa on huomioitu budjetin laadinnassa tai hankevalmisteluissa.

